

TISKOVÁ ZPRÁVA

16. října 2025

Nová stálá expozice **Ora et Labora: Příběh rajhradského kláštera** přibližuje atraktivní formou dějiny nejstaršího kláštera na Moravě

Pořadatel: Muzeum Brněnska, příspěvková organizace

Místo konání: Památník písemnictví na Moravě, Klášter 1, 664 61 Rajhrad

Termín konání vernisáže: 30. října 2025, v 17 hodin

Otevírací doba:

listopad až duben	úterý – neděle	9:00- 16:00
květen až říjen	úterý – neděle	9:00- 17:00

K 20. výročí založení Památníku písemnictví na Moravě a k 980. výročí příchodu benediktinů do Rajhradu otevřelo Muzeum Brněnska novou stálou expozici, která mapuje bezmála tisícileté dějiny nejstaršího a dosud živého moravského kláštera.

Návštěvníci si mohou prohlédnout řadu unikátních exponátů, například archeologické nálezy z rajhradského velkomoravského pohřebiště, kopie zakládacích listin kláštera, opatskou berlu ze 14. století, středověkou monstranci, nebo barokní sochařské návrhy pro rajhradský chrám od Ignáce Lengelachera. Tvůrci expozice však měli na zřeteli, aby v ní byla vyrovnaně zastoupena komunikace prostřednictvím textu, obrazu, poslechu, vystavených předmětů a interaktivních prvků.

„Chtěli jsme například návštěvníkům přiblížit fresky opatského chrámu, které jsou ve velké výšce, a osvětlit jejich ikonografický plán, což se podařilo prostřednictvím komentované projekce. Fresky navíc v těchto měsících procházejí náročným restaurováním, některé jsou tak k vidění pouze v expozici,“ říká kurátor expozice Jiří David. Často náročná témata jsou zpracována atraktivní formou, v níž nechybí místo pro vtip, hru a nadsázku. Expozice je proto přístupná nejen pro dopředu poučené návštěvníky, ale také pro rodiny s dětmi nebo školní skupiny. Věříme, že si v ní každý najde to své.

Téma expozice je rozčleněno do dvanácti kapitol. První kapitola se věnuje době předcházející příchodu benediktinů do Rajhradu. Klášter totiž nevznikl na „zelené louce“, nýbrž osídlil zaniklé velkomoravské hradiště, jehož pozůstatky byly v krajině patrné až do 18. století. Taktéž je zde tematizován život a působení zakladatele řádu svatého Benedikta, sepsání a šíření řehole, stejně jako duchovní a praktické aspekty života na jejím základě. Od založení rajhradského kláštera poté návštěvníci projdou jeho stavebním vývojem, seznámí se s postavením Rajhradu v rámci benediktinské klášterní sítě, se stopami působení kláštera v krajině nebo s ohrožením, jemuž musel v minulosti čelit, a to včetně pohnutých dějin 20. století. Zvláštní pozornost je věnována působení kláštera na poli uměleckého mecenátu, především s ohledem na zdejší působení slavného architekta Jana Blažeje Santiniho nebo malířů Jana Jiřího Etgense a Josefa Winterhaldera mladšího.

Přemyslovský kníže Břetislav přivedl benediktiny do Rajhradu v polovině 11. století. Stalo se tak ještě před obnovou olomouckého biskupství – benediktinský klášter v Rajhradě je tak současně nejstarší moravskou církevní institucí s kontinuální existencí trvajícím až do dnešních dnů.

